

Sygn. akt V CZ 69/11

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSA Marek Machnij

w sprawie z powództwa T. M.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w O.

o ochronę dóbr osobistych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 października 2011 r.,

zażalenia powoda na orzeczenie o kosztach, zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 stycznia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 19 stycznia 2011 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 2 070 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Powód wniósł zażalenie na zawarte w wyroku Sąd Apelacyjny postanowienie o kosztach, zarzucając naruszenie art. 98 § 1 i art. 102 k.p.c. przez niezastosowanie art. 102 k.p.c. Podkreślił, że znajduje się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej oraz był zwolniony od kosztów sądowych przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążyć strony przegrywającej kosztami procesu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że podstaw do zastosowania tego przepisu należy poszukiwać w konkretnych okolicznościach danej sprawy, przekonujących o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne. Należą do nich zarówno fakty związane z samym procesem, jak i leżące poza nim, a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego, w świetle których uzasadniona jest ocena, że chodzi o wypadek szczególnie uzasadniony. Sam stan majątkowy czy sytuacja finansowa powoda nie stanowi okoliczności wyłącznie decydującej o zwolnieniu od kosztów procesu. O ile bowiem taki stan może uzasadniać zwolnienie strony od kosztów sądowych, co wiąże się z zagwarantowaniem jej prawa do sądu, o tyle w przypadku kontynuowania przegranej w pierwszej instancji procesu strona powinna liczyć się z obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej. Oddalenia wniosku o ich zasądzenie od strony korzystającej ze zwolnienia od kosztów sądowych nie uzasadnia przy tym czasowy brak możliwości ich wyegzekwowania od tej strony. Skorzystanie z możliwości zastosowania przepisu art. 102 k.p.c. ustawodawca pozostawia uznaniu sądu. W związku z tym w rozważanej sytuacji zmiana takiego orzeczenia o kosztach przez Sąd Najwyższy powinna mieć charakter wyjątkowy i dotyczyć sytuacji oczywistego naruszenia

przytoczonych wskazań do zastosowania art. 102 k.p.c. (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, z dnia 1 października 2010, I CZ 142/10 i z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, niepublikowane).

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 394¹ § 1 pkt 2 i § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.).